

USTAWA
z dnia 6 kwietnia 1984 r.

o Głównej Komisji Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu
- Instytucie Pamięci Narodowej

Opracowano na podstawie: Dz. U. z 1984 r. Nr 21, poz. 98, z 1991 r. Nr 45, poz. 195.

Mając na względzie zachowanie pamięci o ogromie ofiar, strat i szkód wojennych poniesionych przez Naród Polski w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu, a także patriotyczne tradycje zmagania Narodu Polskiego z okupantami, faszyzmem i komunizmem oraz obowiązek bezterminowego ścigania zbrodni przeciwko pokojowi, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości - stanowi się, co następuje:

Art. 1.

Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce - Instytutu Pamięci Narodowej przekształca się w Główną Komisję Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu - Instytut Pamięci Narodowej, zwaną w dalszych przepisach "Komisją".

Art. 2.

1. Do zadań Komisji należy działalność śledcza, archiwalna i naukowo-badawcza w zakresie popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości:
 - 1) zbrodni hitlerowskich,
 - 2) zbrodni stalinowskich,
 - 3) innych przestępstw stanowiących zbrodnie wojenne lub zbrodnie przeciwko ludzkości.
2. Zbrodnie wymienione w ust. 1 popełnione na innych osobach są przedmiotem działalności Komisji, jeżeli miały miejsce na terytorium Państwa Polskiego.

Art. 2a.

Zbrodniami stalinowskimi w rozumieniu ustawy są przestępstwa na szkodę jednostek lub grup ludności, popełnione w okresie do 31 grudnia 1956 r. przez władze państwa komunistycznego albo przez nie inspirowane lub tolerowane.

Art. 2b.

1. Zbrodnie, o których mowa w art. 2, stanowiące według prawa międzynarodowego zbrodnie wojenne lub zbrodnie przeciwko ludzkości, nie ulegają przedawnieniu.
2. Zbrodniami przeciwko ludzkości są w szczególności zbrodnie ludobójstwa w rozumieniu Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z dnia 9 grudnia 1948 r. (Dz. U. z 1952 r Nr. 2, poz. 9), a także inne poważne prześladowania z powodu przynależności osób prześladowanych do określonej grupy narodowościowej, politycznej, społecznej, rasowej lub religijnej, jeżeli dokonywane one są przez władze państwowe albo przez nie inspirowane lub tolerowane.
3. W stosunku do sprawców czynów, o których mowa w art. 2, nie stosuje się wydanych przed dniem 7 grudnia 1989 r. przepisów ustaw i dekrétów, które przewidują amnestię lub abolicję.

Art. 3.

1. Do prowadzenia śledztw przez Komisję, w tym również do udzielania pomocy prawnej, w zakresie zbrodni, o których mowa w art. 2, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Termin określony w art. 263 tego Kodeksu nie ma zastosowania.
2. Śledztwa są prowadzone przez sędziów lub prokuratorów delegowanych do Komisji.
3. Organy wymiaru sprawiedliwości, prokuratury, organy i jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego obowiązane są, każdy w zakresie swego działania, do udzielania pomocy Komisji w ujawnianiu, dokumentowaniu i wyjaśnianiu zbrodni, o których mowa w art. 2.

Art. 3a.

1. Jeżeli istnieją podstawy do zastosowania art. 269 Kodeksu postępowania karnego, sprawę przekazuje się do dalszego prowadzenia właściwemu prokuratorowi.
2. W razie potrzeby wydania postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania lub o jego umorzeniu, sprawę przekazuje się właściwemu prokuratorowi. Na postanowienie prokuratora przysługuje zażalenie pokrzywdzonemu, jego pełnomocnikowi, a w razie śmierci, nie obecności w kraju lub choroby psychicznej pokrzywdzonego - także jego krewnemu w linii prostej, przysposabiającemu lub przysposobionemu, rodzeństwu oraz małżonkowi, jak również organizacji zrzeszającej osoby pokrzywdzone zbrodniami, o których mowa w art. 2.

Art. 4.

W zakresie działalności archiwalnej Komisja gromadzi, przechowuje, opracowuje i udostępnia dokumenty zbrodni, ukazujące prawdę o dramatycznych losach Narodu Polskiego i o poniesionych ofiarach i szkodach.

Art. 5.

W zakresie działalności naukowo-badawczej Komisja prowadzi badania w aspekcie historycznym i prawnym nad problematyką zbrodni, o których mowa w art. 2, faszyzmu oraz strat i szkód wojennych Polski, upowszechnia materiały i wyniki tych badań w kraju i za granicą oraz formułuje wnioski dotyczące edukacji historycznej.

Art. 6.

1. Komisja posiada osobowość prawną.
2. Siedzibą Komisji jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 7.

1. Komisja składa się z członków, których powołuje i odwołuje Przewodniczący Komisji spośród przedstawicieli nauki i muzeów martyrologii, wymiaru sprawiedliwości, prokuratury, organów i jednostek podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, organizacji politycznych i społecznych, w tym zwłaszcza organizacji kombatanckich oraz organizacji zrzeszających osoby represjonowane.
2. Przewodniczącym Komisji jest Minister Sprawiedliwości.
3. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, może tworzyć i znosić okręgowe komisje.

Art 8.

1. Organem wykonawczym Komisji jest dyrektor.
2. Dyrektor wykonuje uchwały i postanowienia Komisji, organizuje jej działalność, reprezentuje Komisję na zewnątrz oraz kieruje pracą jednostek organizacyjnych.
3. Dyrektora powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości.
4. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek dyrektora.

Art. 9.

1. Zadania Komisji realizują:
 - 1) Biuro Śledcze,
 - 2) Archiwum Komisji,
 - 3) Zakład Naukowo-Badawczy,
 - 4) komisje okręgowe.
2. Przy Komisji działa Rada Naukowa jako organ opiniotawczo-doradczych.
3. Szczegółowy zakres działania oraz organizację Komisji i okręgowych komisji określa statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 10.

1. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie do działalności Komisji oraz pracowników naukowych Komisji stosuje się przepisy o instytutach naukowo-badawczych.
2. Do sędziów i prokuratorów delegowanych do pełnienia czynności w Komisji stosuje się przepisy odrębne, dotyczące sędziów i prokuratorów.
3. Do innych pracowników niż określani w ust. 1 i 2 stosuje się przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 11.

Traci moc dekret z dnia 10 listopada 1945 r. o Głównej Komisji i Okręgowych Komisjach Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce (Dz. U. Nr 51, poz. 293).

Art. 12.

Ustawa wchodzi w życie w dniu 1 lipca 1984 r.